

Brzobjavne i zadnje vijesti.

Izvjestaj našeg glavnog stožera.

Beč, 9. julyja (D. u.) službeno se javlja:

Rusko bojište.

Opći je položaj na sjeveroistoku nepromijenjen. U ruskoj Poljskoj bije se bitka dalje na uzvisinama sjeverno Krasnika. Kao prošlih dana, suzbijene su i jučer na više mjesta fronte jako žestoke ruske navale. Zapadno od Visle uzdržane su sve prednje pozicije, koje smo uzeli Rusima.

Talijansko bojište.

Na primorskoj fronti vladao je jučer razmjerni mir. Talijanski letjelac bi kod Gorice prisiljen, da se spusti na zemlju. U korišćuom i tirolskom programičnom predjelu topnički bojevi i okršaji.

Pokušaji navale divije neprijateljskih bataljuna na Col di lana kod Buchensteina bili su odbijeni.

Zamjenik poglavice generalnog stožera, v. Höfer, podmaršal.

izvjestaj njemačkog glavnog stana.

Berlin, 9. julyja. (D. u.) iz glavnog stana javlja se službeno:

Zapadno bojište.

Sjeverno Šecerane Soucheza suzbijena je francuska navala i mala odijeljenja, koja su provalila u naše pozicije, uništili smo. Do sada nam nije uspjelo isprazniti od neprijatelja jarak, koji smo prekrjuer izgubili zapadno od Soucheza. Istočno od Ailliga bezuspješni pojedini napadaji Francuza. Istočno priključeno na naše novopridobivene pozicije u Šumi Le Pêtre osvojili smo na juriš više linija francuskih opkopa u širini od 350 metara. Kod toga smo zarobili 250 monaka i zaplijenili 4 strojne puške. Nakon jake topničke priprave navale je neprijatelj na brdo 631 kod Ban de Sapt-a, koje smo mi osvojili jurišem 22. junija. Morali smo napustiti sasna rasule jarke na gljivci.

Istočno i jugoistočno bojište.

Položaj je nepromijenjen.

Vrhovna vojna uprava:

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 9. julyja. (D. u.) iz glavnog stana javlja:

U odsjeku Ariburnu pucalo je tursko topništvo 6. julyja sa uspjehom na neprijateljske pozicije. Neprijateljsko je topništvo bombardiralo uslijed krivog pucanja vlastite opkope te tako nanijelo vlastitim vojnicima goleme gubitke. U odsjeku Sedibara odbili smo navale neprijateljskih izvidnih odijeljenja i nanijeli im teške gubitke. Dok je neprijatelj ukrcavao i iskrcavao kod Take Burna, otvorile su anatolijske obalne baterije iznenada vatru na ovu neprijateljsku poziciju. Jedno topovsko tane palo je usrijed neprijateljskog bataljuna, te prouzročilo zabunu i gubitke. Iste baterije bacile su skladište streljiva u zrak.

Carigrad, 8. julyja. (D. u.) Glavni stan javlja: Pred Ariburnom ništa vana. Pred Sedibarom zaposednuse naše čete dva neprijateljska opkopa pred našim dosim krijom. Naše od sredista odaslane izvidne kolone napale su neprijateljske opkope te zaplijenile mnogo streljiva i ratnog materijala.

Kako postupa talijanska ratna mornarica.

Beč, 9. julyja. (D. u.) „Politische Korrespondenz“ objavlja sljedeću potvrđenu obavijest: Prvih je dana julyja opazio grčki ratni brod u blizini ostrva Taksova malen parobrod, koji je imao grčku zastavu, te ga zaustavio, jer je bio sumnjiv. Brod je bio prividno nakrcan siromijem. Ispod sjena bio je tovor benzina. Kapetan je najprije izjavio, da opskrbljava austrougarske i njemačke podmornice sa benzinom. Kako nijesu iskazi na brodu bili u redu, eskortirali su brod u Krf. U zadnjem trenutku odlučio se kapetan na priznanje. Izjavio je, da pripada broj talijanskoj ratnoj mornarici i da je komandir lakodjer sastavljen od mornara ratne mornarice. Mjesto grčke trgovačke zastave izvjesio je parobrod talijansku ratnu zastavu.

„Politische Korrespondenz“ dodaje: Koji su bili razlozi, što su ponukali talijansku

ratnu mornaricu na takav za nju kompromitirajući postupak, može se samo nagađivati. Moguće je, da je htjela po uzoru uspjelog uništenja njemačke podmornice „U 29“ namamiti austrougarske ili njemačke podmornice u zasjedu, da jih potopi ili da je htjela u istoj namjeri urediti skladište benzina na kakvoj točki grčke obale, kod čega bi imala korist, da može okriviti Grčku povrede neutralnosti u prilog centralnih vlasti. „Tako postupaj“, svršava „Politische Korrespondenz“, „onaj narod, koji je, da ispruša svoju nemarnost okrivio našu ratnu mornaricu, da je uslijedio napadaj na „Jakini“ 24. maja pod krivom zastavom.“

Turci uvjereni o pobjedi.

Berlin, 7. julyja. Turci noklisar u Beču, Hussein Hilmi pasa, izjavio je zastupniku „Lokalanzeigera“ ovo: Nas sadašnji strateški položaj smjnjeno je, nego li na početku rata. Mi se ni najmanje ne uzrujavamo radi konačnog izlaza rata, jer smo uvjereni, da ćemo biti pobjednici kao i naši saveznici Njemačka i Austro-Ugarska.

Odgovor Crne Gore na talijansku notu.

Berlin, 9. julyja. „Kölnische Zeitung“ javlja, da je ernogorska vlada predala vlastima četvorogodišnju posebnu notu, u kojoj razlaže, da je zaposednue Sv. Ivana Međunarodnog strategkog značenja i da se ona podvrgava „oči četvornog sporazuma.“

Ponovni zimski rat?

Zürich, 6. julyja. Neki se neutralni diplomati na povratku iz Berlina izjavio pariskom „Figaru“, da se njemački car u nekom govoru pred časnicima i vojnicima izjavio, da je onaj koji se zove zimski vojni nema ni govora, jer da će se rat svršiti u oktobru. „Kölnische Zeitung“ dodaje: „Nemašemo tomo diplomati dokazati, da je kod nas sve već spremnjeno za ponovni zimski rat, To zna kod nas svatko, te smo spremni izdržati još i dvije zime — do trajnog mira.“

Ruski poslanik Trubeckoj u Nišu odlazi.

Petrograd, 9. julyja. (D. u.) Prama „Riječi“ dignut je knez Trubeckoj sa mjesta poslanika u Srbiji.

Rusko saopćenje.

Petrograd, 7. julyja. Službeni izvještaj kavkaske armee od 4. julyja: U primorju pojedini okršaj. U okolini Darabander, zapadno od sela Alhsik, napala naša kavalerijska patrola dva turska jahala eskadrona, te ih u paničnom strahu najerala u bijegu. Na ostaloj fronti mirno.

Rusija hoće Carigrad.

Petrograd, 9. julyja. Miljakov izjavjuje u „Riječi“, da će Rusija na svaki način nastojati da dobio Carigrad za sebe, te da ne će pristati da ga internacionalizuju. „Secolo“ veli, da Sazonov želi cijelo Crno more; Bugarski i Rumunjski bit će ovo otvoreno, a ljescnai ne će biti minimari.

Rusi najavljuju novu bitku.

Kopenhagen, 8. julyja. Pukovnik Šumski dokazuje u „Birzavskija Vjedomosti“, da se na istočnoj fronti pripravljuju veliki događaji. Intenzivne borbe razvijaju se na cijeloj erli od istočnih pokrajina do Bukovine. Topovi počeli su govoriti i u rajonu Prašnica. U baltenom području dolazi uvijek od sve žošćih sukoba; pa i na samoj Bzuri, od koje već četiri mjeseca nije bilo spomena. Čini se, da je ofenziva savzenika u Galiciji bila samo početak, jedan preludij, za veliku bitku, koja će se odigrati na cijeloj fronti.

Bojazan u Rigi.

Kopenhagen, 8. julyja. Nestalnost ruskih oblasti o udetu grad Rige potvrdjuju vijest riziških novina. Zadnjih su dana bili odvedeni iz grada u nutritnu carstva svi tammicari.

Na putnike, što dolaze u grad počelo se paziti već na kolodvoru, te se mora svaki putnik legitimirati.

Engleski brodovi, koji su bili od početka rata u luci, zapustaju istu i plove protiv Petrogradu.

Pokret za obvezatnu vojničku službu u Engleskoj.

London, 8. julyja. „Timesov“ bivši berlinski korespondent, pristajući uz opću obvezatnu vojničku službu, piše:

„Hoće li Engleska da stogod nauči iz njemačkih uspjeha, otpada onda svakom premitljanju o putu, kojim će da udari: Njemačke je vojnike obvezatnost službe temelj sveukupne njene vojničke organizacije.“

70.000 radnika za pravljenje juna!

London, 8. julyja. Dosele je navedeno u listinama ukupno 70.000 radnika, zaposlenih kod pravljenja juna. Lord George zahtjeva još 250.000 radnika.

261 engleski brod sa 700.000 tona uništen!

„Journal de Geneve“ od 23. junija 1915 nalazi se jedan članak o „Gubicima britske Trgovačke mornarice“, iz kojeg izlazi, da je za vrijeme cijelog rata potopljen u svemu 261 engleski brod sa 700.000 tona. Od toga su same podmornice potopile 194 britanska broda sa preko 400.000 tona! Osim ovih potopise dosele mnogo što francuski što riziški brodova sa ukupno 40.000 tona.

Rat u Italiji 1859. i 1866.

(Nastavak.)

Bitka kod Kustoc.

Naši si bijahu skuhalo isti večer jelo, popeli juhu i popili vino, meso sahranili u torbe i dobili zapovjed, da jutrom u tri sata moraju biti pripravi za odlazak. Noću je silno kišilo, da nije mogao nijedan vojnik oka zatisnuti. Oko tri sata počeo se vojska pomicati topki dušmaninu. U 6^{1/2} sati već su pucali jedni na druge, sat kasnije razvio se boj na svim stranama. Kakono vihar navalise poljski ulani sa sulicom na neprijatelja, potukoše nekoliko bataljuna, a druge raspriše, ali povratih se samo 200, svi drugi ostadoše na bojištu. Isti udes stigse i huse, a malo za tim i hrvatske ulane. 130 njih napale kod vinar neke baterije, rani dva djenerala, raspri su brigadu, prode dalje kroz druge dvije brigade i uze dva topa; cijeli neprijateljski batalun bježahu pred šakom Hrvata, od kojih se natrag vratu samo 44. Uspjeh naših konjanika bijaše velik: 36 neprijateljskih bataljuna, 6 baterija i i većina talijanskog konjanitstva stajaše kod Villafranca i nije se ufalo maknuti s mjesta.

Boj je bjesnio i dalje po goricama okolo Kustoce. Najviše se odlikovahu hrvatski djenerali Rodić i Maročić. Više sati su topovi grmili na Talijane i tako ih trije-

bili, da je nadvojvoda Albreht u tri sata po podne mogao izdati ukaz, neka se u pet sati navali na samu Kustocu. Hrvati bijahu prvi, koji su provalili u gradić i od kuće do kuće tjerali Talijane natrag; druge pukovnije prime dušmana s drugih strana i u šest sati bila je Kustoca naša. Oko 10 sati u noći poljegnue neprijatelj preko rijeke, a naši ostadoše na bojištu.

Pobjeda je bila slavna, ali i krvava; izgubismo 8000 što mrtvih što ranjenih.

Pomorska bitka kod Visa.

Talijani pokušaje sreću na moru, kad su na kopnu bili onako potučeni. Dne 16. julyja ostavi njihov admiral Persano sa 34 broda i 11.000 mornara i 746 topova luku Jakin, da potopi austrijske „ribarske barke“, kako je nazivao našu mornaricu. Uputi se proti otoku Visu. Tamo je bilo više tvrđavica sa samih 1800 vojnika. Već 18. julyja počnu streljajati na prvu tvrđavu i razore ju. Sa 433 topa stanu pucati na drugu tvrđavu, u kojoj su bila 24 topa, pa i nju ošteće. Drugi dan nastave boj. Htjeji su, da se iskrcaju, ali im naši nijesu dali.

Tegetov brojavu junačkoj posadi: „Dzrite se! Ja dolazim.“

Persano se je baš pripravio bio, da svom silom navali na otok, taj ključ Adrije. Nasil su bili pripravi, da junački umru za Cara i za dom.

Gusta magla pokrivala je more; oko 10 sati probije suze oblake i maglu, i naši juncaci na Visu s veselim poklicima pozdrave brodove Tegetova, koji su kod strelja hitro rezali površinu morskou i u tri odjela pivolli ravno na talijanske brodove.

Šedam oklopnjača jedrilo je naprijed; na onoj, kojoj bijaše i ime „Nadvojvoda Ferdinand Maks“, bio je Tegetov; u drugom odjelu bili su veći drveni, a najzadnji mali drveni brodovi. Zapovjednik Tegetov naloži oklopnjačama, neka se zaletae sa svom silom na neprijateljske brodove i nek ih potope.

Cijelome brodovlju reče: „Kod Visa moramo predobiti!“

Talijanski admiral Persano prijedje sa glavnog broda „Re d'Italia“ (Kralj talijanski) na brod „Alfondatore“ namjerom, da s njime napade naše brodove i potopi ih. Boj započeo. Grozno gruvanje topova čulo se na dalmatiskim obalama. Kakono razdraženi sršeni oblijatju naši brodovi talijanske i zadavaju im luti rana. Kapetan Šternek, zapovjednik „Ferdinanda Maksa“, zagleda pred sobom najveći talijanski brod „Re d'Italia“. „Admirale! Da se zaletim u nj?“ upita Tegetova.

„Pokušaj!“, bio je odgovor. Šternek podje malo natrag, a onda se sa svom silom zaleti proti „Re d'Italia“. Začue se grozan tresk — — . Svi naši

mornari popadaju na tle. Prednji dio našeg broda zarije se duboko u rebra talijanskog broda. Naš brod hitro pobjegne, a talijanski za dva minuta sa 600 mornara i 42 topa potonu u dubinu morskou. Sada se na naš brod htjede oboriti talijanska oklopnjača „Maria Pia“, ali joj na put stane naša oklopnjača „Princ Eugen“, a naš „Maria Pia“ pobjegne, a naš brod se spasi.

Medjutu je naša ladja „Kaiser“ (Cesar) bila jako oštećena, pa je morala krenuti proti Visu. Ali usput navali na nju talijanska oklopnjača „Alfondatore“, no našem brodu prisuko u pomoć „Don Juan“ i „Princ Eugen“, pa su sva tri naša broda pesteno okrecala talijanski brod. Admiral Persano pobjegne proti Jakinu, no prije nego dodje u luku, potone mio brod od dopadnutih rana. Za admiralom bježali su i drugi brodovi. Već su topovi bili uslužili, kad se začue sa talijanskog broda „Paestro“ tutanj ko grom: plamen bukne iz njegove utrobe nebu u visine, a malo za tim progutaju morskou valovi krasni talijanski brod.

Tako se svršu junački boj. Cijela Austrija se ponosi ovom najslavnijom pomorskom pobjedom nove dobe, a najviše Hrvati iz Dalmacije i Istre, koji su ju pod zapovjedju vještog i neumrog Tegetova izvojevali i tako spasili vojnu čast Austrije.

(Konac.)

Odgovor Njemačke na američku notu.

Berlin, 9. (D. u.) Njemački odgovor na američku notu od 10. junja izdava: Njemačke će vlada uvijek i za vrijeme sadužnje rata sa svim slama nastojati, da ukloni poginulo, da bi nastradali američki građani. Radi toga bit će naredjeno njemačkim podmornicima, da puštaju slobodan put američkim putničkim parobrodima, što će se posebnim znacima oznaciti te njihov odlazak prije najviti. Njemačka vlada očekuje svaku pozudano, da prozume američka vlada jamstvo, da ne će ovi brodovi kromčariti kontrolebada. Da imadu Amerikanci dostatno prigode, da putuju u Evropu, mogao bi se staviti na raspolaganje putnicima primjeran broj neutralnih parobroda, pod američkom zastavom. U slučaju, da ne bi bilo moguće američkoj vladi, navestiti si u dostatan opsegu neutralne putničke parobrode, bila bi Njemačka sporazumka, kad bi američka vlada preuzela pod američku zastavu četiri parobroda neprijateljske zastave za prevoz putnika iz sjeverne Amerike u Englesku. Ovim bi parobrodima bila zajamčena sigurna vožnja.

O pomorskoj bici u istočnom moru.

Na visini između Gollanda, i Windue — kako je već javljeno — doslo je prošlog tjedna do oštrog pónovnog okršaja između 4 ruska kralša te njemačkog predstražnog odjela sastojeci se od 2 kralša i 2 torpedorazarača. U toj bici donosi „Frankfurter Zeitung“: Blika se razvila oko 6 sati jutrom dne 2. jula i trajala do 11 sati prije podne. U pojedinačnim okršajima htjele su nasne vojne sile povući neprijatelja u povoljniji prostor za boj. Ne mogavši se C. B. „Abratos“, potisnut sa plemoći ruskih kralšara, priključiti svojim silama kralšu je stanoviste na obali Gollanda. Prozon je ruskih kralšara, bez obzira na povredu neutraliteta, slijedio i dalje, te je kralš u silno oštećenom stanju uz svirku „arionalne himne i „hurra-povike nasukao se kod Oesterzarna. Sa svojim ranjenim i mrtvim bilo je brod u užasnom stanju. Jedna je granata dospjela u lječničko-operacioni odio te je na mjestu usmrtila 10 ranjenika i brodskog lječnička. Druge su granate letjele preko broda na Oesterzernskog svjetionik i dalje, tako da su se djeca, momčad i žene morale zakloniti na sjegnuto mjesto. Sa svih se sa strane zgrnilo silno mnoštvo naroda da nastradala pruži prvu pomoć. Prispijele lječniči i zdravstveni odio u automobilima i izvedose ranjeno u liječistiše Romi, dok su mrtvace u vojno-pomorske počasti prenijeli na ribarskim čamcima uz počasnu svirku himne i spustanja zastava na groblje. Po pripovijedanju švedskih novina držale su gollanske čete spalir. Na zivota ih je ostalo 190, ovi se smatraju intermiranim. Prema švedskim i njemačkim novinama čini se, da je ova jedna od najžešćih pomorskih bitaka u istočnom moru. Švedska da smatra taj čin kao povredu svoje neutralnosti.

Samo nikakovih iluzija!

Mnogo se ovih dana piše o uzdraninom unutarnjem položaju Rusije. Kao razlog navadjaju se glasinje o proujenjama ministara, pa skupoci, nemirima u Moskvi itd. Posve je naravno da se ovi pojavi u velikom dijelu stampe posve krivo tumače. O tome je donijela poluslužbena „Wiener Allgemeine Zeitung“ uvodnik pod naslovom „Samo nikakovih iluzija!“, u kojemu veli: „U Rusiji predstoji za prve dana mjeseca kolovoza saziv dume, a ne kako je bilo određeno istim na koncu godine. Zgleda da duma želi steći veću pravu moć u stvaranju važnih odluka, napose radi silnih poraza u Gallaciji. „U raspravi o toj mogućnosti su se doduše pojavila namjerenja, koja ne stoje u nikakovom skladu s pravim stanjem stvari. Na više strana se tumači saziv dume kao poboljšanje mirovne struje u Rusiji i podržava iluzija, da će zasjedanje dume rat kraju približiti. Taj nazor je posvema neispravan. U bitnosti izgledaju stvari haš obratno. Duma je u svom današnjem sastavu sasvim nacionalna i „svetlavenstva“

(čitaj: „sve ruska“) osim jednog izozetka skrajnih stranaka, naime skrajne desnice i skrajne lijevice. Za mir se zagrijavaju socijal-demokrati i skrajna skupina desnice, koja je oduvijek anglofobiska. Ali umjereni liberali, t. zv. oktrobristi i kadetli su nacionalni, a oni sačinjavaju većinu u dumi. Ta većina je za nastavak rata. Oni ne leže za mirom već traže samo lošiji nadzor nad državnim prihodima; to pak traže samo zato, da se rat podvstručeno energijom poveče.

Bila je uvijek jedna od najvećih pogriješaka doktrinskih političara u Evropi, da bi jedna ustavna Rusija pružala mirovne garancije i da s toga mora biti u interesu svih liberalnih elemenata, da onđie dotđie do ustava. U istinu znači obražanje ruskog carstva u ustavnu državu pogibio za Njemački i Austro-Ugarsku. Jer masa ruske buržoazije, o kojoj se u Rusiji radi, ili bolje rečeno ono, što se ondje zove društvo, je neprijateljski raspoložena proti Njemicima i monarkiji, jer u njemu uvijek igra veliku ulogu panslavizam. A panslavisti su najvrijetiji privrženici velikoga kruga kneza Nikolaja. Najvrijetiji realni političar knez Bismark bio je stoga uvijek prijatelj cara i apolitizma. On je naime uvidio, da jedini car sa svojom familijom i dvorem nastoji podržavati dobre odnose sa Njemačkom i Austro-Ugarskom i zadržati ih, dijelom radi obiteljskih obzira, a dijelom radi općih političkih određjenih razloga.

Rasploženje u Engleskoj nakon pobjede na istoku.

„Morning Post“ donosi na uvodnom mjestu slijedeći članak: „Hal je stupio u stadij produljenja do nezavisnosti. Veliki knez Nikolaj Nikolajevič i ruski generali namamijuju neprijatelja za sobom nastojeći, da vojsku ne izmore pri tom. Rusko vojno vodstvo je mijenja, da se što više odvudne neprijatelja u nutrim same ruske poljske. Rusija će pustiti Galiciju, pa i samu Varšavu, da onda na zgodnom položaju obračuna s neprijateljem. Centralne pak vlasti nastoje, da tu „nesavladiv“ rusku vojsku opkole i da je silome. Ali kako će slomiti Ruse, kad ih njemu kudri izgode ulhvatiti. Degođ se ne slomi rusku vojsku, produljit će se ratne operacije. Nama (Englezima) nije ugodno, da ovaj rat potraja — kaostio hoće — jednu ili dvije godine. Svi smo uvjereni, da je cilj naših protivnika — mir. Većina pako naseg naroda je uvidila, da je mir u današnje doba — ludost. Njemački car da se izjavio, kako je već danas lako sklopiti mir, ali onda bi se morao odmah spremati na novi rat. Mi ćemo ovaj rat izdržati do konca, pa trajao i deset godina. Takve uvjete mira valja izbjegavati. Eto kako tobož misle Englezi. („Budapesti“.

K zauzeću Lavova.

Slike vojskovođaja, koji su Lavov osvojili:

Lijevo: FML. Böhm-Ermolli. — Desno: FML. Artur Arz pl. Straussenberg.

Niza slika prikazuje bivšega ruskoga gadičeka namjestnika grofa Bobrinskoga.

Ne stavljaj na poštu zatvorena pisma i ne zaboravi na nje izvana napisati točno tvoju adresu.

Fantazije Sir J. D. Reesa o razdiobi Evrope.

U pestanskom „Budapestu“ J. D. Rees, član indijske vlade, izvodi fantastičnu sliku buduće evropske karte u „War Budget“ ovako: Pošto bi Francuska, Rusija i Belgia „voj dio dobile, Engleska traži za sebe Helgoland, čitavo njemačko more, afričke njemačke kolonije i Mezo-potamiju. Turske mora nestati i povući se u Malu Aziju, Carigrad će pripasti Rusiji ili će postati slobodna luka.

„A Italija? „Tesko će biti ispuniti zahtjeve Italije, tim više, što nacionalne aspiracije njegzine dolaze sve više u protivnost sa slavenskim aspiracijama. Bugarska ne može računati na kompenzacije.

Grčka će biti krajičkom Egejskog mora. Austro-Ugarsku i Njemačku će najprije razbiti, a onda će se raspasti u državice.“ (Zaista bujna fantazija! O. U.)

Bivši meksikanski predsjednik Diaz.

Portrijež Diaz, bivši gospodar Meksika, umro je daleko od svoje zemlje pred par dana u — Parizu. On je u „svoje doba takodje imao udjel u nesretnoj epizodi nedovjode Maksimilijana Austrijskog. Bio je predsjednikom Meksika mnogo godina zatim, dok nije 1911. morao u prognostu. Ma da je imao i loših mana, ipak je za njega procala zemlja kao jos nikad prije. — Za njegovog se diktatorstva posagradilo zemlji novih vrela dohotaka kao pod nikotim dosele. Bilo mu je 86 godina.

Sudbina Hrvatske.

Pa. 10. jula 1915. Ma da se nalazimo u ratnoj vrevi, gdje su nam sve misli zaukoljene na domovinu i na one, koji dnevno liju bojniim protijama krv za spas i obranu doma — proljama smo tječ hrvatskog sabora sa osobitim zanimanjem iz dana u dan, ali osim par lijepih riječi pojedinih iznimaka — nijesmo na žalost od ovog saborskog zasjedanja dočekali ono, čemu smo se nadali. Mislimi smo da će bar zaboraviti strančarenje u ova teška vremena, nadali smo se, da će se sabor proteći jednako svečano i ozbiljno, kao u svom početku. Što će reći našim mlađim kad saznamo, da se u Zagrebu još uvijek nadmudrije i starohrvatski Ljeveće?!

Što će reći naš narod, sa onih jama i iskopa, gdje prvi izlaže za tu grudni zemlje? Dozvolite da Vani etvoreno kažemo sa krajnje ove točke mora, da zbačite strančarstvo iz ljubavi prema narodu, koji je zvan da brani dom životom — ne riječima! —

Razne vijesti.

Čitateljima do znanja. Pošto je sutra nedjelja, naš list ne će izaci. Molimo prijatelje, da uzastojeci, o se naš list čim više rasiri, a mi ćemo uzastojati, da bude list izlazio i nedjeljom i blagdanom, čim dobijemo dostatni broj radnika.

Konsumni magazin ratne mornarice, kako nam javlju, biti će otvoren na nedjelju i praznike samo za maloprodajni sunke i mesnate robe.

Razglednice noćnog napadaju naših aeroplana na Veneciju. Ovdješnji trgovac papira i amaterski slikar G. Marinkovich izradio je vrlo uspješnu sliku noćnog napadaja naših aeroplana na Veneciju, te je primjeran dio čistog prihoda raspodjele ovih karata namijenio mjesnoj podružnici „Crvenoga križa“.

Ribolovi. Javljaju sa srednjih otoka dalmatinskih: Do sada se lov srdjela prikazuje priličan. Ulovilo se je nekoliko stotina barilla srdjela na otocima Ivaru i Braču i u makarskom primorju. Ali je radi rata lov ograničen na unutarnjem strani otoka i morane se lovitvi pokrivenim fenjerima. Veliki ribolovi Visa i Komize ove godine ostaju neploдни, jer je onamo lov svjetlosću sasvim zabranjen.

Vlakovi Rijeka—Sv. Petar. Od mjesne upravne žuče željeznice saopćuje se, da će počam od 8. o. m. obćiti lokalni vlak Rijeka—Sv. Petar i natrag ovim redom: Odlazak iz Rieke u 8:30 prije p. Dolazak u Matulje u 9:14 prije podne. Dolazak u Ilirsku Bistriću u 12:17 po podne. Dolazak u Sv. Petar u 2:36 po podne. Od-

lazak Sv. Petar 3:50 po p. Dolazak II. Bistrića 5:30 po p. Odlazak Matulje 8:10 po p. Dolazak Rijeka 8:44 po p. Time odpada mjesoviti vlak Rijeka—Sv. Petar i natrag, koji je dolazio na Rieku oko 10 sati u večer.

Promet a primorskim mjestima. Za primorska mjesta Bujes, Cres, Lošinj, Veli, Lešinj, Mali, Motovun, Nerezine, Osor, Poreč, Oprtalj i Vrana mogu se ponovo siliti privatni postanski omoti, ali ne smiju biti teži od 5 kg., a vrijednost ne smije iznašati više od 100 K. Omoti i tovarni listovi ne smiju sadržavati dopisa. Postanski privatni omoti određeni za Poreč mogu sadržavati jedino lijekove i liječničke spravice i pjenicu.

Nestašica sitnog novca u Dalmaciji. Najmanjki Atlasom izdao slijedeći oglas: Od kada je buknuo rat, bilo je izdano po prilici 400 milijuna kruna, od kojih 107 milijuna kruna u srebrnim forinama, a 130 milijuna u sitnom novcu. Na taj se je način iznos takovana novca, koji je u normalnim vremenima potpunoma odgovarao potrebama pučanstva, povećao za osam kruna po osobi. Sa svim tim se ispunilo u javnom prometu velika oskudica sitnog novca, osobito u južnim krajevima naše države. Na o obranjim izvidima i po prikazanim mnogobrojnim prizubazima vlada je došla do uvjerenja da se ova žalosna nepodopština ima pripisati jedino okolnosti, što veliki dio pučanstva, bez ikakva temeljite razloga, saбира i spremu kovani novac. U tom pogledu dolaze u pretres osobito obrtnici i trgovci na malo. Dobroživeno je, da ta oskudica daje povoda neprestanim poteškoćama u javnom prometu, a sa druge strane otmilje blagajnici kovina austro-ugarske banke veliki dio kovanog novca, te se tim umanjuje naša finansijska snaga spremna. Da se stane na put ovaj žalosnoj nepodopštini, namjenski se smatra dužnim, da ovim putem upravi poziv na razboritost naseg pučanstva, predućujući mu, da saкупljavanje kovanog, a osobito sitnog novca prouzroče veliki poteškoća u javnom prometu, i da se takav postupak ima smatrati antipatriotičnim. Pučanstvo je u ovoj pokrajini znalo i više prigoda iznijeti na vidik svojih dokaza svoje rodoljubive i gosudarstvene odgovornosti, te se ima po tom stalno očekivati, da će staviti opći u promet skupljeni novac, a da državne vlasti ne budu primorane, da se late onih mjera, koje bi bile u interesu države sasuma opravdane, da se ukloni ta žalosna nestašica sitnog novca.

Čitateljem na znanje. Budući si može svatko kupiti devnice naš list u pojedinoj izdanci, prima upravo predplaću sa mo o d onih, koji su u porazumini s tim da se njim „Hrvatski List“ šalje poštom. U tom slučaju primati bi list jedan dan kasnije. Nitko nije obavezan plaćati naavid pripisane brojeve. Do uključivo 15. slati ćemo list svima, koji nam ga ne bi prije poručili. Tko do 15. o. m. ne pošalje predplaću, od 16. dalje ne će više primati lista. To naglasimo porovno reda radi.

Dobrovoljni prinosi.

Nasa je uprava primila te će proslijediti svrsi slijedeće prinosne: Prinosi za hrvatske škole u Pulji: U proslavu Narodnog blagdana darovane: Vrtovec Milan, c. i k. komesar mornarice . . . . . K 4— Jedan c. k. stražar (ime za-metnuto) . . . . . 4— Ukupno . . . . . K 8— Prije iskazano . . . . . K 358— Sveukupno . . . . . K 366—

Tablica maksimalnih cijena za najvažniji živež.

C. k. tvrdjavni komesar prolasno je da odredi slijedeće najviše cijene: Godovina za kg: prednji dio sa privagom . . . . . K 4— stražnji . . . . . 4-40 Kruh za kg . . . . . 0-70 Mlijeko, još nije određena cijena. Jaja, za komad . . . . . 0-16 Vino na maleno: istarsko (teran), crno i bijelo, sa najmanje 9% alkohola, za l . . . . . 1-04 Opolno, sa najmanje 10% alkohola, za l . . . . . 1-24 druge vrsti vina sa najmanje 10% alkohola, za l . . . . . 1-24 Pivo bijelo za l . . . . . 0-68 Pasarete (3 dl) 0-16